

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 1041/2023
10.10.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бате Цветковића, председника већа, Мирољуба Томића, Татјане Вуковић, Бојане Пауновић и Гордане Којић, чланова већа, са саветником Весном Веселиновић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА и др., због кривичног дела спречавање и ометање доказивања из члана 336. став 1. Кривичног законика, одлучујући о захтевима за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Горана Божовића, и браниоца окривљеног ББ, адвоката Јовице Шошића, поднетим против правноснажних пресуда Вишег суда у Београду, Посебно одељење за сузбијање корупције КПо4 62/22 од 24.10.202. године и Апелационог суда у Београду Кж1 1272/22 од 06.06.2023. године, у седници већа одржаној дана 10.10.2023. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Горана Божовића, поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Београду, Посебно одељење за сузбијање корупције КПо4 62/22 од 24.10.202. године и Апелационог суда у Београду Кж1 1272/22 од 06.06.2023. године, док се захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног ББ, адвоката Јовице Шошића, **ОДБАЦУЈЕ** као неблагоприятен.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду, Одељење за сузбијање корупције, ставом I изреке, окривљени АА и окривљени ББ, оглашени су кривим због извршења по једног кривичног дела спречавање и ометање доказивања из члана 336. став 1. КЗ, па је окривљени АА, осуђен на казну затвора у трајању од 10 месеци у коју се урачунава време проведено у притвору од 07.02.2022. године до 24.10.2022. године и на новчану казну у износу од 200.000,00 динара коју је окривљени дужан да плати у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде, при чему је одређено да ће суд, уколико окривљени не плати новчану казну у наведеном року, исту заменити казном затвора, тако што ће за сваких започетих 1.000,00 динара новчане казне одредити један дан казне затвора, с тим да казна затвора не може бити дужа од шест месеци, док је окривљеном ББ изречена условна осуда, тако што је утврђена казна затвора у трајању

од 10 месеци и истовремено одређено да се ова казна неће извршити уколико окривљени за време од четири године, од дана правноснажности пресуде, не изврши ново кривично дело. На основу члана 63. КЗ, одређено је да ће се, уколико дође до опозивања условне осуде, у утврђену казну затвора окривљеном ББ урачунати време које је провео у притвору од 07.07.2022. године до 21.07.2022. године. Окривљени ББ, осуђен је и на новчану казну у износу од 200.000,00 динара коју је дужан да плати у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде, те је одређено да ће суд уколико окривљени не плати новчану казну у наведеном року, исту заменити казном затвора, тако што ће за сваких започетих 1.000,00 динара новчане казне одредити један дан казне затвора, с тим да казна затвора не може бити дужа од шест месеци. Истом пресудом, ставом II изреке, окривљени АА и ББ су, на основу члана 423. тачка 2) ЗКП, ослобођени од оптужбе да су извршили по једно кривично дело ометање правде из члана 336б став 1. КЗ. Одлучено је о трошковима кривичног поступка како је то ближе опредељено у изреци пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Београду Кж1 1272/22 од 06.06.2023. године, одбијене су као неосноване жалбе Вишег јавног тужиоца у Београду, Посебног одељења за сузбијање корупције и бранилаца окривљених АА и ББ, а првостепена пресуда је потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда, захтеве за заштиту законитости поднели су:

- бранилац окривљеног АА, адвокат Горан Божовић, због повреда закона из члана 438. став 1. тачка 4) и члана 439. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни суд побијане пресуде укине и предмета врати првостепеном суду, али другом већу, на поновно суђење или да исте преиначи у целини или делимично, тако што ће оптужбу одбити или окривљеног ослободити од оптужбе;

- бранилац окривљеног ББ, адвокат Јовица Шошић, због повреде закона на штету окривљеног, са предлогом да Врховни суд побијане пресуде преиначи, тако што ће окривљеног ослободити од оптужбе.

Врховни суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Горана Божовића, Врховном јавном тужиоцу, па је у седници већа коју је одржао без обавештења Врховног јавног тужиоца и браниоца окривљеног АА, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета са правноснажним пресуде против којих су захтеви за заштиту законитости поднети, те је, након оцене навода изложених у захтевима, нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА је неоснован, док је захтев браниоца окривљеног ББ, неблаговремен.

Бранилац окривљеног АА у захтеву за заштиту законитости, истиче да је побијаном правноснажном пресудом учињена повреда закона из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, јер је судија појединац Светлана Ковачевић, која је водила главни претрес и донела побијану првостепену пресуду, у истом поступку као члан ванпретресног већа учествовала у доношењу решења Вишег суда у Београду Кпо4 62/22 – Кв По4 116/22 од 03.08.2022. године, којим је према окривљеном АА продужен притвор. У вези са тим, бранилац у захтеву наводи да одлучивање о притвору, у смислу одредаба члана 210-216 ЗКП, подразумева оцену испуњености законом прописаних разлога за одређивање, продужавање или укидање те мере, у оквиру којих разлога спада и оцена постојања основане сумње да је окривљени извршио кривично дело. У конкретном случају, учествовањем у поступку продужавања притвора, судија Светлана

Ковачевић је утврдила постојање скупа чињеница које непосредно поткрепљују сумњу да је окривљени извршио кривично дело, које му се ставља на терет, и на тај начин нарушила претпоставку функционалне непристрасности приликом одлучивања о главној ствари, тиме што је већ створила слику и предубеђење о чињеницама од којих непосредно и суштински зависи одлука о оптужби. Из изнетих разлога, бранилац сматра да је судију Светлана Ковачевић требало изузети приликом доношења првостепене пресуде, будући да је установа изузећа у кривичном поступку уведена у циљу обезбеђења претпоставке непристрасности судије имајући при том у виду одредбе члана 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, члана 32. став 1. Устава Републике Србије и члана 37. тав 1. ЗКП.

По оцени Врховног суда, изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног АА су неосновани, из следећих разлога:

Одредбом члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, прописано је да ова битна повреда одредба кривичног поступка постоји ако је на главном претресу учествовао судија или судија поротник који се морао изузети.

Одредбом члана 37. став 1. ЗКП, прописани су разлози за обавезно изузеће судије, који не обухватају наведену процесну улогу судије као разлог за његово обавезно изузеће. Међутим, у појединим ситуацијама вишеструких процесних улога судије може се појавити сумња у непристрасност судије која је таквог квалитета да захтева његово изузеће од судијске дужности приликом доношења одлуке (пресуде) о кривици окривљеног за извршено кривично дело, што значи да постојање наведене битне повреде одредаба кривичног поступка у сваком конкретном случају, представља фактичко питање.

Када је у питању учествовање судије у доношењу одлуке о притвору (у конкретном случају доношење решења о продужењу притвора), ради се о оцени тзв. функционалне непристрасности о чему постоји богата судска пракса Европског суда за људска права и Уставног суда Србије.

Супротно наводима захтева да је код судије Светлане Ковачевић, која је одлучивала о притвору против окривљеног, а затим у истом предмету донела мериторну одлуку о оптужби, створено „предубеђење“ о кривици окривљеног и тиме нарушена претпоставка нерпристрасности те судије, због чега је требало да буде изузета од судијске дужности приликом доношења мериторне одлуке у истом поступку, по налажењу овог суда, не може се прихватити став да свако одлучивање судије о притвору према окривљеном нужно нарушава претпоставку непристрасности судије приликом мериторног одлучивања о кривици истог окривљеног. То произлази и из праксе Европског суда за људска права и Уставног суда Србије.

Наиме, према пракси Европског суда за људска права, не може се сматрати да сама чињеница што је судија у кривичном поступку доносио одлуке и пре суђења у поједином предмету, укључујући одлуке везано за притвор, оправдава страх да није непристрасан; оно што је важно су опсег и природа тих одлука (Feu против Аустрије, став 30, Sainte - Marie против Француске, став 33, Nortier против Холандије став 33). Када одлуке о продужењу притвора захтевају „врло висок степен јасноће“ у погледу кривице окривљеног, Европски суд за људска права је нашао како може изгледати да је непристрасност поступајућих судија подложна сумњи те да се бојазан подносиоца захтева у том погледу може сматрати објективно оправдано (Hauschildt против Данске, став 49-52).

Из наведеног, дакле, произлази да, по правилу, учествовање судије у доношењу одлуке о притвору према окривљеном у истом предмету не представља разлог за

његово изузеће приликом одлучивања о кривици у односу на истог окривљеног, већ постојање предубеђења као разлога за његово изузеће, зависи од тога да ли је приликом одлучивања о притвору заузео јасан става о кривици окривљеног или није, дакле, ради се о фактичком питању у сваком конкретном случају.

Према наводима захтева, предубеђење судије Светлане Ковачевић, које изазива сумњу у њену непристрасност, у конкретном случају произлази из законске обавезе судије да пре оцене постојања прописаних разлога за притвор мора утврдити постојање основане сумње да је окривљени извршио кривично дело, што је, по ставу одбране, у конкретном случају учињено тако што је веће приликом доношења одлуке о продужењу притвора, у чијем саставу је била и наведена судија, ценило доказе и чињенице које се тичу кривичног дела које је било предмет оптужбе.

Супротно овим наводима захтева за заштиту законитости да оцена постојања основане сумње о извршењу кривичних дела код одлучивања о притвору, неминовно доводи до стварања предубеђења судије у том кривичном поступку, које нарушава претпоставку непристрасности судије у даљем току поступка, у одлукама Европског суда за људска права и Уставног суда Србије, изражен је супротан став по том питању, које прихвата и Врховни суд.

У предмету Драгојевић против Хрватске (од 15.01.2015. године – представка 68955/11), Европски суд за људска права је нашао да није дошло до повреде члана 6. став 1. Конвенције у погледу мањка непристрасности судије у случају када је пре почетка главног претреса четири пута од стране ванпретресног већа продужен притвор окривљеном при чему је члан тог већа у сва четири случаја био и судија који је касније, као председник већа, учествовао у доношењу првостепене пресуде према истом окривљеном, иако је и према Закону о казненом поступку Републике Хрватске један од услова за одлучивање о притвору, оцена постојања основане сумње о извршењу кривичног дела од стране окривљеног. У наведеној одлуци (став 114) Европски суд наводи да је савршено нормално да судија може разматрати и одбити захтев за пуштање на слободу који поднесе притворени оптужени. Притом судија мора и на темељу Конвенције и домаћег права установити постојање „основане сумње“ против оптуженог. Сама чињеница да је судија у суђењу већ доносио предпретресне одлуке о предмету, укључујући одлуке везане за притвор, не може оправдати бојазан о његовој непристрасности; само посебне околности могу оправдати другачији закључак. Увек је одлучан опсег и природа предпретресних мера, које је предузео судија. Надаље, у овој одлуци Европски суд за људска права истиче да питања на која судија мора одговорити приликом доношења одлука о продужењу притвора нису иста, као она питања која су одлучујућа за његову правноснажну пресуду. Приликом одлучивања о притвору и доношења других предпретресних одлука те врсте, судија је по кратком поступку оцењује доступне податке како би утврдио постоји ли основ за сумњу против оптуженог за извршење кривичног дела; приликом доношења одлуке на крају суђења мора проценити јесу ли докази који су изнесени и о којима се расправљало пред судом довољни да би оптуженог огласио кривим. Сумња и формално проглашење кривице не могу се третирати као да су истоветни (Jasinski против Пољске, бр.30865/96, став 55, 20. децембар 2005. године).

Дакле, по ставу Европског суда за људска права, оцена постојања законских услова за продужење притвора која укључује и оцену постојања „основне сумње“ о извршењу кривичног дела од стране окривљеног, не може представљати формирање става судије о кривици тог истог окривљеног или казни коју му треба одредити,

односно „предубеђење“ судије, како то у захтеву тврди бранилац окривљеног, а које доводи у сумњу његову непристраност.

Примењујући наведено на конкретан случај, Врховни суд налази да сама чињеница да је Светлана Ковачевић, као судија појединац, која је донела побијану првостепену пресуду којом је окривљени АА оглашен кривим, једном учествовала у већу које је одлучивало о притвору против окривљеног (у ком одлучивању се уопште није бавила питањем кривице окривљеног) не доводи у питање претпоставку непристрасности ове судије код одлучивања о кривици овог окривљеног, конкретно код доношења побијане правноснажне пресуде.

Из изнетих разлога, Врховни суд је, наводе захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног АА да је побијаном правноснажном пресудом учињена повреда закона из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, оценио као неосноване.

Бранилац окривљеног АА у захтеву за заштиту законитости истиче и повреду закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, коју образлаже наводима да се у радњама окривљеног не стичу битна обележја кривичног дела спречавање и ометање доказивања из члана 336. став 1. КЗ, за које је оглашен кривим и осуђен побијаном правноснажном пресудом. Према наводима захтева, смисао конкретне инкриминације је да радња окривљеног мора бити усмерена ка томе да се изврши недозвољен утицај на сведока да пред судом или другим државним органом да лажан исказ или да не да исказ. Међутим, имајући у виду да је одредбом члана 94. ЗКП, предвиђено да су поједина лица у поступку ослобођена од дужности сведочења – тзв. „привилеговани сведоци“, који због сродства или другог односа са окривљеним нису дужни да дају исказ пред надлежним органом, а да је у конкретном случају ВВ требало да сведочи у поступку КТИКО 32/22 који се водио пред Вишим јавним тужиоцем у Београду против њеног супруга ГГ, као окривљеног, у ком поступку је имала статус „привилегованог сведока“ и имала законско право да не сведочи, то, према ставу одбране, лице које утиче на сведока да се користи тим својим правом, не може имати кривичноправне последице. Према томе, бранилац сматра да пасивни субјект код предметног кривичног дела не може бити „привилеговани сведок“, већ само „обични сведок“ у поступку. Поред изнетог, бранилац у захтеву наводи и то да се сходно одредби члана 336. став 1. КЗ обећање или чињење поклона или друге користи мора учинити управо према том сведоку, а у конкретном случају обећање користи учињено једном лицу - ГГ, да друго лице - „ВВ“, не сведочи у поступку.

Изнете наводе захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Врховни суд оцењује као неосноване, из следећих разлога:

Према чињеничном опису кривичног дела датом у изреци правноснажне пресуде окривљени АА је у време и месту означеном у изреци пресуде, у урачунљивом стању, способан да схвати значај свог дела и да управља својим поступцима, свестан свог дела и његове забрањености чије извршење је хтео, учесник у поступку истраге, која се води пред Вишим јавним тужилаштвом у Београду, Посебним одељењем за сузбијање корупције у предмету КТИКО 32/22 против окривљених ДД, ЂЂ, ЕЕ, ЖЖ и ГГ због кривичног дела прање новца из члана 245. КЗ, сведоку ВВ обећао корист у намери да надавањем исказа утиче на исход поступка, на тај начин што је дошао до куће ГГ и ВВ и ГГ рекао да ће им ДД опростити дуг који је још раније ДД утврдио на износ од 30.000 евра и да ће имати његову помоћ „да спасу кућу“, која је у том тренутку под хипотеком, уколико ВВ као сведок у том поступку не сведочи.

Радња извршења кривичног дела спречавање и ометање доказивања из члана 336. став 1. КЗ алтернативно је одређена и може се састојати у обећању или чињењу

поклона или друге користи сведоку, вештаку или другом учеснику у поступку пред судом или другим државним органом, као и у примени силе или претње према тим лицима. Обе радње извршења морају бити усмерене на то да лице према коме се предузимају давањем лажног исказа или недавањем исказа, утиче на исход поступка. Дело је довршено давањем или обећање поклона односно користи, односно применом силе или претње.

Имајући у виду наведено, Врховни суд налази да се у радњама окривљеног АА, означеним у чињеничном опису дела у изреци пресуде стичу сва законска обележја кривичног дела спречавање ометања и доказивање из члана 336. став 1. КЗ, за које је оглашен кривим и осуђен правноснажном пресудом, и то како објективна која се односе на радњу извршења, која се састоји у обећању користи сведоку ВВ, уколико као сведок у означеном поступку који се води пред Вишим јавним тужиоцем у Београду, Посебно одељење за сузбијање корупције, не да исказ, тако и субјективна обележја која се тичу урачунљивости, умишљаја и намере окривљеног да предузимањем радње извршења утиче на наведеног сведока да недавањем исказа утиче на исход поступка.

Врховни суд налази да, код чињенице да је предметно кривично дело довршено самим обећањем користи, за постојање истог није од значаја чињеница што је сведок ВВ у означеном поступку Вишег јавног тужилаштва у Београду имала својство привилегованог сведока, у смислу члана 94. став 1. тачка 1. ЗКП, с обзиром да је овом одредбом прописано право лица да ускрати сведочење, којим правом се исто може, али не мора користити.

Из изнетих разлога, оцењени су као неосновани наводи захтева да привилеговани сведок не може бити пасивни субјект код кривичног дела спречавање и ометање доказивања из члана 336. став 1. КЗ и да се у радњама окривљеног не стичу законска обележја тог кривичног дела.

Поред наведеног, из чињеничног описа дела у изреци пресуде јасно произлази да се обећање користи од стране окривљеног АА односило како на ГГ, тако и на његову супругу ВВ, а не само на ГГ, како то бранилац у захтеву неосновано истиче.

Из наведених разлога, Врховни суд је наводе захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног АА којима се указује да је побијаном правноснажном пресудом учињена повреда закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, оцено као неосноване.

Испитујући захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног ББ, Врховни суд је нашао да је исти неблаговремен.

Одредбом члана 485. став 4. ЗКП, прописано је да због означених повреда тог законика, учињених у првостепену и поступку пред апелационим судом окривљени може поднети захтев за заштиту законитости у року од 30 дана од дана када му је достављена правноснажна одлука под условом да је против те одлуке користио редовни правни лек. Овај рок важи и за браниоца окривљеног, с обзиром на одредбу члана 71. тачка 5) ЗКП, којом су права браниоца ограничена правима која у поступку има окривљени.

С обзиром на то да из списка предмета произлази да је окривљени ББ, побијану другостепену пресуду лично примио дана 21.07.2023. године, а да је његов бранилац против побијаних правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости поднео дана 28.08.2023. године, дакле, по протеку законом прописаног рока из члана 485. став 4. ЗКП за подношење овог ванредног правног лека, то је Врховни суд захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног ББ, оценио као неблаговремен.

Из изнетих разлога, Врховни суд је на основу члана 491. став 1. и члана 487. став 1. тачка 1) ЗКП, одлучио као у изреци ове пресуде.

**Записничар – саветник
Весна Веселиновић, с.р.**

**Председник већа – судија
Бата Цветковић, с.р.**

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Марина Антонић

